

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 17 Μαρτίου 2016
(OR. en)

7195/16

IND 55
COMER 28
STIS 2
WTO 64
COMPET 132
EMPL 101
ENER 90
ENV 171

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τον Γενικό Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο κ. Jordi AYET PUIGARNAU, Διευθυντής
Ημερομηνία Παραλαβής:	17 Μαρτίου 2016
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2016) 155 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Χαλυβουργία: Εξασφάλιση βιώσιμης απασχόλησης και ανάπτυξης στην Ευρώπη

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2016) 155 final.

σνημμ.: COM(2016) 155 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 16.3.2016
COM(2016) 155 final

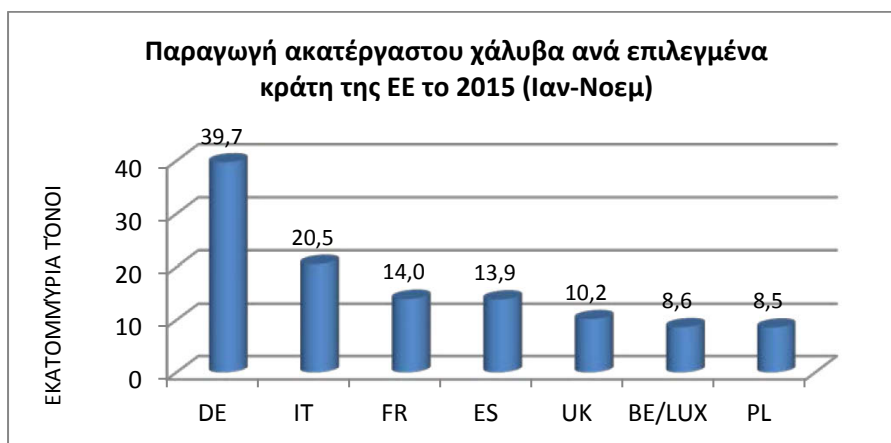
**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,
ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

Χαλβουργία: Εξασφάλιση βιώσιμης απασχόλησης και ανάπτυξης στην Ευρώπη

1. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ

Μια ισχυρή βιομηχανική βάση έχει ουσιαστική σημασία για την οικονομική ανάπτυξη της Ευρώπης και την ανταγωνιστικότητά της στις παγκόσμιες αγορές.

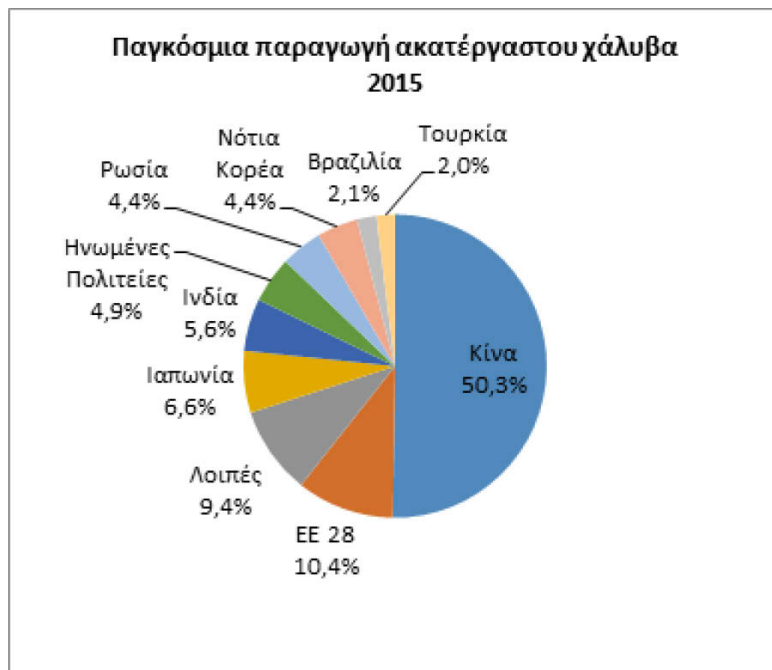
Μια ισχυρή χαλβουργία αποτελεί τη βάση πολλών βιομηχανικών αξιακών αλυσίδων. Ο τομέας του χάλυβα στην Ευρώπη έχει ετήσιο κύκλο εργασιών¹ ύψους 166 δισεκατομμυρίων EUR και αντιπροσωπεύει το 1,3% του ΑΕΠ της ΕΕ. Το 2015 προσέφερε 328 000 άμεσες θέσεις εργασίας και ακόμη μεγαλύτερο αριθμό εξαρτώμενων θέσεων εργασίας. Η ευρωπαϊκή χαλβουργία χαρακτηρίζεται από σύγχρονες, ενεργειακά αποδοτικές εγκαταστάσεις με χαμηλές εκπομπές CO₂ που παράγουν προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας ή εξειδικευμένα προϊόντα για την παγκόσμια αγορά, με βάση ένα εξαιρετικό δίκτυο Ε&Α. Με 170 εκατ. τόνους ακατέργαστου χάλυβα ετησίως κατά μέσο όρο, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ο δεύτερος παραγωγός χάλυβα μετά την Κίνα. Η ευρωπαϊκή βιομηχανία χάλυβα παραμένει κορυφαία παγκοσμίως στο τμήμα της αγοράς ιδιαίτερα τεχνολογικά εξειδικευμένων προϊόντων.

Παρά το ισχυρό δυναμικό της, η ανταγωνιστική θέση της Ευρώπης στην παγκόσμια αγορά χάλυβα επιδεινώθηκε τα τελευταία λίγα χρόνια. Ενώ η παγκόσμια ζήτηση παρέμεινε υψηλή κατά τη διάρκεια της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, η οικονομική επιβράδυνση στην Κίνα και σε άλλες αναδυόμενες οικονομίες είχε αρνητικό αντίκτυπο στην παγκόσμια ζήτηση χάλυβα από το 2014. Επιπλέον, η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα σε ορισμένες τρίτες χώρες, ιδίως στην Κίνα, έχει αυξηθεί θεαματικά. Η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα στην Κίνα έχει εκτιμηθεί σε περίπου 350 εκατ. τόνους², σχεδόν διπλάσια από την ετήσια παραγωγή της Ένωσης.

¹ Το 2014.

² Διαφορά μεταξύ των στοιχείων παραγωγικής ικανότητας του ΟΟΣΑ (2015) και της πραγματικής παραγωγής χάλυβα (World Steel Association 2015).

Η πλεονάζουσα παραγωγή χάλυβα είχε ως αποτέλεσμα πρόσφατα τη ραγδαία αύξηση των εξαγωγών, πράγμα που οδήγησε σε αποσταθεροποίηση των παγκόσμιων αγορών χάλυβα και σε συμπίεση των τιμών του χάλυβα παγκοσμίως. Οι εισαγωγές χάλυβα από την Κίνα προς την ΕΕ αυξήθηκαν την τελευταία τριετία. Οι τιμές της αγοράς για ορισμένα προϊόντα χάλυβα σημείωσαν ραγδαία μείωση κατά 40% λόγω της αύξησης των παραγόμενων ποσοτήτων. Ορισμένες τρίτες χώρες αντέδρασαν με την επιβολή εμπορικών περιορισμών και άλλων μορφών εμπορικών φραγμών. Επιπλέον, η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα προκάλεσε ένα άνευ προηγουμένου κύμα αθέμιτων εμπορικών πρακτικών που στρεβλώνουν τον επί ίσοις όροις ανταγωνισμό σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι εν λόγω εμπορικές πρακτικές θα μετέθεταν το βάρος της συνολικής πλεονάζουσας ικανότητας δυσανάλογα προς τους Ευρωπαίους παραγωγούς και τους υπαλλήλους τους. Μόνο το 2015 και στις αρχές του 2016, η Επιτροπή χρειάστηκε να κινηθεί δέκα νέες έρευνες κατά αθέμιτων εμπορικών πρακτικών που σχετίζονται με τον χάλυβα.

Οι περιστάσεις αυτές επιτείνουν μια σειρά πρόσθετων μακροπρόθεσμων προκλήσεων που απαιτούν μια ισχυρή απόκριση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, βοηθώντας τον τομέα του χάλυβα να προσαρμοστεί, να καινοτομεί και να αξιοποιεί το δυναμικό που διαθέτει από άποψη ποιότητας, προηγμένης τεχνολογίας και εργατικού δυναμικού υψηλής ειδίκευσης. Χρειάζεται να δοθεί μια συνολική απόκριση από τη βιομηχανία, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

2. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ

Ως απόκριση στις εξελίξεις αυτές χρειάζεται να ληφθούν βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μέτρα. Έχουν ήδη ληφθεί μέτρα, αλλά χρειάζεται να καταβληθούν διαρκείς και ενισχυμένες κοινές προσπάθειες για την εξεύρεση, με μεγαλύτερη συναίσθηση του επείγοντος χαρακτήρα τους, κατάλληλων τρόπων απόκρισης στις διάφορες προκλήσεις. Πρέπει να αξιοποιηθούν στο έπακρο όλα τα μέσα που είναι διαθέσιμα σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο για την ανακούφιση του τομέα και για την πλαισίωση του εκσυγχρονισμού του.

Η κατάσταση της βιομηχανίας χάλυβα στην Ευρώπη κατέχει σημαντική θέση στην ημερήσια διάταξη της Επιτροπής. Για τον λόγο αυτόν, τον Φεβρουάριο του 2016 η Επιτροπή διοργάνωσε διάσκεψη υψηλού επιπέδου με θέμα τις ενεργειοβόρες βιομηχανίες για να γίνει απολογισμός των μέτρων που λαμβάνονται υπό τις παρούσες συνθήκες, συμπεριλαμβανομένης της υλοποίησης του σχεδίου δράσης του 2013 για τον χάλυβα³. Το θέμα συζητήθηκε στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας του Νοεμβρίου 2015 και του Φεβρουαρίου 2016, καθώς και με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο πλαίσιο του ψηφίσματός του σχετικά με την «Ανάπτυξη μιας βιώσιμης ευρωπαϊκής βιομηχανίας βασικών μετάλλων»⁴ τον Δεκέμβριο του 2015. Η ομάδα υψηλού επιπέδου για τις ενεργειοβόρες βιομηχανίες αποτελεί ένα φόρουμ συζήτησης στο οποίο συμμετέχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς.

Η Επιτροπή εφαρμόζει και ενισχύει δράσεις που είναι καθοριστικής σημασίας για την άμεση ανακούφιση του κλάδου και την αποκατάσταση ίσων όρων ανταγωνισμού. Αλλά απαιτούνται κοινές προσπάθειες ώστε να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος. Η λήψη βραχυπρόθεσμων μόνον μέτρων δεν αρκεί για να διασφαλισθεί η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα και βιωσιμότητα ενεργειοβόρων βιομηχανιών όπως η χαλυβουργία. Το μέλλον τους εξαρτάται από την ικανότητά τους να εκσυγχρονιστούν και να εφαρμόσουν καινοτομίες. Οι προσπάθειες που καταβλήθηκαν στο παρελθόν επιβραβεύθηκαν καθώς η χαλυβουργία της ΕΕ κατέστη πιο δυναμική, καινοτόμος και φιλική προς τον πελάτη. Αυτές οι προσπάθειες πρέπει να στηριχθούν και να ενταθούν προκειμένου να αντιμετωπίσουμε τις σημερινές προκλήσεις.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της μπορούν να συνδράμουν τη χαλυβουργία και άλλες ενεργειοβόρες βιομηχανίες μέσω της προστασίας του ανταγωνισμού επί ίσοις όροις, της προώθησης των επενδύσεων και της δημιουργίας ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Η έντονη εστίαση της Επιτροπής στην απασχόληση και την ανάπτυξη, καθώς και στρατηγικές πρωτοβουλίες όπως το Επενδυτικό Σχέδιο και η Ένωση Κεφαλαιαγορών, η στρατηγική για την ενιαία αγορά, η στρατηγική για την ψηφιακή ενιαία αγορά, η Ενεργειακή Ένωση ή η δέσμη μέτρων για την κυκλική οικονομία συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου αυτού. Επιπλέον, ορισμένα ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά μέσα μπορούν να συνδράμουν στην εφαρμογή των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων και στον μετριασμό των προβλημάτων που ανακύπτουν κατά τον αναπόφευκτο μετασχηματισμό της βιομηχανίας βασικών μετάλλων. Τα μέσα αυτά θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν στο έπακρο και με επιταχυνόμενη διαδικασία.

A. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Κοινή δράση για την ενίσχυση της άμυνάς μας κατά των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών

Η Επιτροπή επιβάλλει έναν άνευ προηγουμένου αριθμό μέτρων εμπορικής άμυνας για την αντιστάθμιση των αρνητικών επιπτώσεων του ντάμπινγκ στην ευρωπαϊκή χαλυβουργία. Η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα της δράσης μπορούν, ωστόσο, να ενισχυθούν, να επιταχυνθούν και να βελτιωθούν σημαντικά εάν τα κράτη μέλη στηρίζουν τις προσπάθειες της Επιτροπής.

³ COM/2013/0407.

⁴ P8_TA(2015)0460/ A8-0309/2015.

Οι τρέχουσες προσπάθειες για την ενίσχυση της εμπορικής άμυνας

Ο αριθμός των μέτρων εμπορικής άμυνας για τα προϊόντα χάλυβα ανήλθε σε 37 συνολικά, εκ των οποίων τα 16 αφορούν τις εισαγωγές από την Κίνα. Ο ρυθμός θέσπισης μέτρων επιταχύνθηκε: το 2014 επιβλήθηκαν πέντε μέτρα και το 2015 επτά. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί πρόσθετα μέσα, π.χ. κινεί τώρα έρευνες βάσει επαπειλούμενης ζημίας. Επιπλέον, η Επιτροπή μεριμνά ώστε ο κλάδος να λαμβάνει πραγματική αρωγή σημαντικά πριν από την επιβολή προσωρινών μέτρων. Τούτο επιτυγχάνεται με την καταχώρηση των εισαγωγών πριν από τη θέσπιση προσωρινών μέτρων. Αυτό επιτρέπει στην Επιτροπή να εφαρμόζει αναδρομικά οριστικούς δασμούς αντιντάμπινγκ τρεις μήνες πριν από τη θέσπιση προσωρινών μέτρων, εφόσον πληρούνται οι σχετικές νομικές προϋποθέσεις.

Πρόσθετες προσπάθειες για επίσπευση της διαδικασίας

Η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει αμέσως τα διαθέσιμα περιθώρια για να επιταχύνει περαιτέρω τη θέσπιση προσωρινών μέτρων. Για παράδειγμα, ενώ η τρέχουσα πρακτική είναι η διαβούλευση με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της επιτροπής πριν από την έγκριση των προσωρινών μέτρων, υπάρχει περιθώριο για αύξηση της χρήσης γραπτών διαβουλεύσεων. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, προσωρινά μέτρα μπορεί επίσης να επιβληθούν αφού ενημερωθούν τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή θα βελτιστοποιήσει περαιτέρω τις εσωτερικές της διαδικασίες, θα ακολουθήσει μια πιο αυστηρή προσέγγιση κατά την εξέταση αιτημάτων για παράταση των προθεσμιών για τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο, ενώ θα απλουστεύσει, εφόσον είναι εφικτό, τις ακροάσεις ομαδοποιώντας τις. Αυτό αναμένεται να επιτρέψει την επιτάχυνση της όλης διαδικασίας κατά ένα μήνα τουλάχιστον.

Εκσυγχρονισμός των Μέσων Εμπορικής Άμυνας

- Για να βελτιώσουν περαιτέρω την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα της δράσης της ΕΕ, τα μέσα εμπορικής άμυνας πρέπει να εκσυγχρονιστούν. Πριν από τρία χρόνια, η Επιτροπή πρότεινε ήδη μια συνολική δέσμη μέτρων προς τον σκοπό αυτό⁵. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε την έκθεσή της σε πρώτη ανάγνωση. Ωστόσο, τα κράτη μέλη δεν επέτρεψαν μέχρι στιγμής να προχωρήσει ο φάκελος αυτός στο Συμβούλιο. Έχει έλθει πλέον η στιγμή να περάσουμε από τα λόγια στα έργα και να εγκριθεί σύντομα η δέσμη μέτρων εκσυγχρονισμού.
- Επιπλέον, η πρόσφατη πείρα δείχνει ότι χρειάζεται να εξεταστεί το ενδεχόμενο πρόσθετων μεταρρυθμίσεων, λαμβάνοντας υπόψη τον διοργανικό διάλογο και τις πλέον πρόσφατες εξελίξεις: για παράδειγμα, το σκεπτικό για την κατάργηση του κανόνα του χαμηλότερου δασμού θα πρέπει να ισχύσει και στη χαλυβουργία και

⁵ Σε σύγκριση με άλλες δικαιοδοσίες, τα μέσα εμπορικής άμυνας της ΕΕ βασίζονται στη συμμετοχή των κρατών μελών στα κύρια στάδια της έρευνας. Η Επιτροπή καλείται, μεταξύ άλλων, να πραγματοποιήσει πλήρη ανάλυση του συμφέροντος της Ένωσης και λεπτομερή υπολογισμό της ζημίας και να εφαρμόσει τον κανόνα του χαμηλότερου δασμού. Σύμφωνα με τον κανόνα του χαμηλότερου δασμού, το ύψος του δασμού αντιντάμπινγκ είναι ίσο με το χαμηλότερο διαπιστωθέν περιθώριο ντάμπινγκ και περιθώριο της ζημίας, πράγμα που οδηγεί σε χαμηλότερους δασμούς. Ο κανόνας αυτός είναι υποχρεωτικός βάσει της ενωσιακής νομοθεσίας αντιντάμπινγκ, ενώ αποτελεί απλή σύσταση βάσει των κανόνων του ΠΟΕ. Ο κανόνας του χαμηλότερου δασμού δεν εφαρμόζεται από εμπορικούς εταίρους σε κατάσταση συγκρίσιμη με την ΕΕ.

γενικότερα στις περιπτώσεις που η αγορά της χώρας εξαγωγής υπόκειται σε σημαντικές στρεβλώσεις. Επιπλέον, μπορεί να είναι σκόπιμο όσον αφορά τον υπολογισμό του περιθωρίου ζημίας για τον καλύτερο καθορισμό του κέρδους-στόχου, να εξασφαλισθεί ότι η ζημία έχει αφαιρεθεί καταλλήλως.

- Πρόσθετα μέτρα, τα οποία απαιτούν τροποποίηση των βασικών κανονισμών, μπορούν και πρέπει να ληφθούν⁶. Για παράδειγμα, θα πρέπει να προσαρμοστούν οι ενδιάμεσες προθεσμίες, όπως εκείνες που ισχύουν για τη δειγματοληψία των ενδιαφερόμενων μερών ή για την υποβολή των παρατηρήσεων των μερών σχετικά με την κοινοποίηση των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών και του σκεπτικού. Επιπλέον, η διαδικασία διαβούλευσης των κρατών μελών θα πρέπει να εξορθολογιστεί σε μεγάλο βαθμό. Αυτό αναμένεται να επιτρέψει την επιτάχυνση της όλης διαδικασίας κατά έως δύο μήνες⁷.
- Η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να συνεργαστούν επείγοντως με αυτήν και είναι έτοιμη να υποβάλει ταχέως τις προτάσεις για πρόσθετες μεταρρυθμίσεις που αναφέρονται ανωτέρω.

Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη το σημερινό πλαίσιο και τη σπουδαιότητα του θέματος που διακυβεύεται, η Επιτροπή θα προτείνει ένα σύστημα προηγούμενης επιτήρησης για τα προϊόντα χάλυβα. Στο μέσο διασφάλισης της ΕΕ προβλέπονται μέτρα προηγούμενης εποπτείας τα οποία βασίζονται σε σύστημα αυτόματης έκδοσης αδειών εισαγωγής. Μπορούν να επιβληθούν όταν οι τάσεις των εισαγωγών απειλούν να προκαλέσουν ζημία στους παραγωγούς της Ένωσης.

Τέλος, οι ενδιαφερόμενοι φορείς μπορούν να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με ορισμένα στοιχεία του συστήματος εμπορικής άμυνας της ΕΕ, ως μέρος της συνεχιζόμενης δημόσιας διαβούλευσης: υπό το πρίσμα της επικείμενης λήξης ορισμένων διατάξεων του πρωτοκόλλου προσχώρησης της Κίνας στον ΠΟΕ, η Επιτροπή αναλύει κατά πόσον, και σε ποιο βαθμό, η ΕΕ θα πρέπει να αλλάξει τη μεταχείριση της Κίνας σε έρευνες αντιντάμπινγκ μετά τον Δεκέμβριο του 2016. Πριν λάβει θέση επ' αυτού, η Επιτροπή διενεργεί διεξοδική εκτίμηση επιπτώσεων και διαβουλεύεται με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η εκτίμηση επιπτώσεων θα αναλύσει προσεκτικά τις δυνητικές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις των τυχόν αλλαγών στη μεταχείριση της Κίνας, με ιδιαίτερη έμφαση στην απασχόληση και λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Η δημόσια διαβούλευση που δρομολογήθηκε τον Φεβρουάριο του 2016 αποβλέπει στη συλλογή των απόψεων των ενδιαφερομένων φορέων σχετικά με τις εναλλακτικές δυνατότητες που προσδιόρισε η Επιτροπή. Κατά την Επιτροπή, είναι σαφές ότι δεν μπορεί να ληφθεί απόφαση στο πλαίσιο αυτό χωρίς σημαντικές μεταβατικές περιόδους και χωρίς ουσιαστικά μέτρα περιορισμού των επιπτώσεων.

⁶ Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας, SWD(2015) 111.

⁷ Η επίτευξη του στόχου αυτού θα φέρει την Ένωση πιο κοντά στην ταχύτητα της επιβολής μέτρων εμπορικής άμυνας σε άλλες δικαιοδοσίες, παρά το πιο απαιτητικό και πολύπλοκο νομικό πλαίσιο. Ο στόχος αυτός μπορεί, ωστόσο, να επιτευχθεί μόνο με την ενεργό συμμετοχή των κρατών μελών και του κλάδου.

Αντιμετώπιση των αιτίων της παγκόσμιας πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας

Επιπλέον των μέτρων για τον μετριασμό των επιπτώσεων της παγκόσμιας πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας, η Επιτροπή αντιμετωπίζει τα βαθύτερα αίτια του προβλήματος μαζί με τους κύριους εταίρους μας. Ένα παγκόσμιο πρόβλημα απαιτεί παγκόσμιες λύσεις.

Για να αποκαταστήσει τις συνθήκες δίκαιου ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, η Επιτροπή συνεργάζεται με τους κύριους εταίρους στα διάφορα φόρουμ:

- Σε διμερές επίπεδο, η Επιτροπή έχει διοργανώσει συνεδριάσεις της ομάδας επαφών για τον χάλυβα με την Κίνα, την Ιαπωνία, την Ινδία, τη Ρωσία, την Τουρκία και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Συνεδριάσεις της ομάδας επαφών για τον χάλυβα με την Ιαπωνία και την Κίνα έλαβαν χώρα στις 8 και 10 Μαρτίου 2016. Στις συνεδριάσεις αυτές, η Επιτροπή έθιξε συγκεκριμένα ειδικά τα ζητήματα που αφορούν την πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα. Η Επιτροπή θα ενισχύσει και θα πολλαπλασιάσει τις συναντήσεις της με ορισμένους από τους κύριους εμπορικούς εταίρους μας στον τομέα του χάλυβα, ιδίως με την Κίνα.
- Σε πολυμερές επίπεδο, η Επιτροπή διαδραματίζει ενεργό ρόλο στο πλαίσιο της Επιτροπής Χάλυβα του ΟΟΣΑ. Μετά τις ανησυχίες που εκφράστηκαν από την ΕΕ και χώρες που ακολουθούν παρεμφερή προσέγγιση κατά την τελευταία συνεδρίαση σχετικά με την πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, ιδίως στην Κίνα, η Επιτροπή θα διοργανώσει συμπόσιο υψηλού επιπέδου για την εξέταση του προβλήματος της μείωσης της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας μέσω της διαρθρωτικής προσαρμογής.
- Στο πλαίσιο του ΠΟΕ, η ΕΕ θα υπενθυμίσει στην Κίνα την ανάγκη να ενισχύσει την τήρηση των υποχρεώσεων της έναντι του ΠΟΕ όσον αφορά τη διαφάνεια και την κοινοποίηση των επιδοτήσεων. Θα θέσει ενεργά προς συζήτηση το ζήτημα αυτό στο πλαίσιο της αξιολόγησης από ομοτίμους της εμπορικής πολιτικής της Κίνας στον ΠΟΕ τον Ιούνιο του 2016. Η Επιτροπή εξετάζει τα καθεστώτα επιδοτήσεων στην Κίνα, συμπεριλαμβανομένου του τομέα του χάλυβα. Θα χρησιμοποιήσει κάθε διαθέσιμο μέσο και θα θέσει το ζήτημα στο πλαίσιο της G20 με στόχο την αντιμετώπιση της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας.
- Η Επιτροπή ενθαρρύνει τις τρίτες χώρες να εφαρμόζουν τα κατάλληλα μέτρα πολιτικής τα οποία λαμβάνουν υπόψη τις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς. Η Επιτροπή διαπραγματεύεται κανόνες για τη συμπεριφορά των κρατικών επιχειρήσεων και τις επιδοτήσεις στο πλαίσιο των συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών, παρακολουθώντας στενά την κοινοποίηση των επιδοτήσεων στο πλαίσιο του ΠΟΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή προωθεί επίσης το ζήτημα της πειθαρχίας όσον αφορά τις επιδοτήσεις και τις κρατικές επιχειρήσεις κατά τις διαπραγματεύσεις που διεξάγει για την επενδυτική συμφωνία με την Κίνα. Η πρόθεση να διαπραγματεύεται ένα κεφάλαιο για την ενέργεια και τις πρώτες ύλες σε κάθε εμπορική συμφωνία παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη χαλυβουργία και για άλλες ενεργειοβόρες βιομηχανίες.

B. ΕΠΕΝΔΥΟΝΤΑΣ ΣΗΜΕΡΑ ΣΕ ΜΙΑ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΕΝΗ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΧΑΛΥΒΑ

Επενδύσεις σε μελλοντικές λύσεις και τεχνολογίες για μια πιο ανταγωνιστική βιομηχανία

Ο τομέας του χάλυβα αντιμετωπίζει μακροπρόθεσμες προκλήσεις που απαιτούν διαρκείς επενδύσεις σε καινοτόμες τεχνολογίες. Διάφορα ταμεία της ΕΕ στηρίζουν ενεργώς τις προσπάθειες εκσυγχρονισμού της χαλυβουργίας διευκολύνοντας τις επενδύσεις και συμβάλλοντας στην ανάπτυξη και τη διάδοση των καινοτομιών. Οι δυνατότητες αυτές θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν στο έπακρο.

Η Επιτροπή καταβάλλει προσπάθειες για να εξασφαλιστεί ότι οι υφιστάμενες δυνατότητες χρηματοδότησης στηρίζουν αποτελεσματικά τις προσπάθειες εκσυγχρονισμού του κλάδου:

- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ)⁸ βοηθά να φτάσει η καινοτομία επίσης στον τομέα του χάλυβα, με την κάλυψη των υψηλότερων κινδύνων χρηματοδότησης καινοτόμων σχεδίων. Το ΕΤΣΕ επιτρέπει ευέλικτη στήριξη σε συγκεκριμένα έργα αντιμετωπίζοντας τις αδυναμίες της αγοράς ή μη ικανοποιητικές επενδυτικές συνθήκες. Στους υπεύθυνους εκτέλεσης έργων παρέχει επίσης συνδρομή κατά την επενδυτική διαδικασία ο Ευρωπαϊκός Κόμβος Επενδυτικών Συμβουλών, χάρη στην οποία μπορεί να ενισχύεται η ποιότητα των σχεδίων και να προσελκύονται χρηματοδοτήσεις. Επιπλέον, τα επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να αυξήσουν την προβολή τους στους επενδυτές χάρη στην Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων. Ένα πρώτο δάνειο από την ΕΤΕπ στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ, ύψους 100 εκατ. EUR, βοηθά ήδη μια μεσαίου μεγέθους ιταλική χαλυβουργία να προσελκύσει νέους επενδυτές. Η συνολική επένδυση που αναμένεται να ενεργοποιηθεί ανέρχεται σε 227 εκατ. EUR, ποσό που παρέχει στην εταιρεία τη δυνατότητα να εκσυγχρονίσει και να βελτιστοποιήσει τα προϊόντα, τις διαδικασίες και τις περιβαλλοντικές επιδόσεις της, και να διατηρήσει ηγετική θέση στον τομέα αυτό. Άλλοι βιομηχανικοί παράγοντες έχουν ήδη δρομολογήσει επαφές με τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών. Άλλοι παράγοντες μπορούν να επωφεληθούν σήμερα από τις ευκαιρίες που παρέχονται από τα εν λόγω νέα μέσα.
- Οι ευκαιρίες που παρέχει το ΕΤΣΕ είναι συμπληρωματικές προς άλλα ταμεία της ΕΕ, όπως το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» και τα Διαρθρωτικά Ταμεία, και μπορούν και πρέπει να συνδυάζονται με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο. Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) θα διαθέσουν 44 δισεκατ. EUR για προτεραιότητες που έχουν καθοριστεί στις στρατηγικές έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση. Περιφέρειες της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Σλοβακίας, της Ισπανίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας περιέλαβαν μεταξύ των προτεραιοτήτων τους τον εκσυγχρονισμό της χαλυβουργίας τους. Η συνεργασία μεταξύ περιφερειών που έχουν θέσει προτεραιότητες στον τομέα του χάλυβα προσφέρει την ευκαιρία για ανταλλαγή

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 2015 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 — το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, ΕΕ L 169 της 1.7.2015, σ. 1.

εμπειριών σχετικά με τις πολιτικές και τις νέες τεχνολογίες. Το ολοκληρωμένο στρατηγικό σχέδιο ενεργειακών τεχνολογιών, το οποίο δρομολόγησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2015, συμβάλλει στην εστίαση της υφιστάμενης έρευνας και καινοτομίας, καθώς και των δράσεων πολιτικής στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης, π.χ. με μια πιο εξελιγμένη χρήση της οικονομικής στήριξης και με ρυθμιστικά μέτρα.

- Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» και τα ΕΔΕΤ, από κοινού με ερευνητικά ιδρύματα και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, βοηθούν τη χαλυβουργία να αναπτύσσει τεχνολογίες γενικής εφαρμογής στον τομέα της αποδοτικής χρήσης των πόρων και της ενεργειακής απόδοσης σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα. Ο εκσυγχρονισμός στον τομέα του χάλυβα στηρίζεται επίσης από το Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα με πάνω από 50 εκατ. EUR ετησίως. Το πρόγραμμα παραγωγής χάλυβα με εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (ULCOS) και τα έργα που αποτελούν συνέχεια του ULCOS, καθώς και τα έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της σύμπραξης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα SPIRE⁹ αποτελούν καλά παραδείγματα εν προκειμένω.
- Μέσω της ευρωπαϊκής σύμπραξης καινοτομίας σχετικά με τις πρώτες ύλες, ο κλάδος συνεργάζεται με σχετικούς παράγοντες σε ενωσιακό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο για την επιτάχυνση των καινοτομιών που διασφαλίζουν ασφαλή και βιώσιμο εφοδιασμό τόσο με πρωτογενείς όσο και με δευτερογενείς πρώτες ύλες.

Επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό

Ο εκσυγχρονισμός της χαλυβουργίας στην ουσία σημαίνει επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό και αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης.

Σε μια κοινωνική οικονομία της αγοράς, η Ευρώπη δεν μπορεί – και δεν προτίθεται – να ανταγωνίζεται στη βάση των χαμηλών μισθών ή της επιδείνωσης των συνθηκών εργασίας και των κοινωνικών προτύπων. Η Ευρώπη πρέπει να ανταγωνίζεται με βάση την καινοτομία, την τεχνολογία αιχμής, την υψηλής ποιότητας και αποδοτική παραγωγή. Όλα αυτά απαιτούν ανθρώπους με εξαιρετικές δεξιότητες. Η οικοδόμηση, η λειτουργία και η διατήρηση μιας σύγχρονης και ανταγωνιστικής βιομηχανίας χάλυβα είναι δυνατή μόνο με καταρτισμένο εργατικό δυναμικό. Η διατήρηση της βιομηχανικής τεχνογνωσίας και η απασχόληση ειδικευμένου εργατικού δυναμικού, ιδίως όσον αφορά τους νέους εργαζομένους, αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας βασικών μετάλλων. Η ανάγκη επενδύσεων στους ανθρώπινους πόρους θα βρεθεί επομένως στο επίκεντρο του επικείμενου Θεματολογίου για Νέες Δεξιότητες, το οποίο θα ωφελήσει ευρύ φάσμα τομέων της οικονομίας, συμπεριλαμβανομένης της χαλυβουργίας.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι διαρθρωτικές αλλαγές μπορεί να οδηγήσουν σε απώλειες θέσεων εργασίας. Το γεγονός αυτό έχει σοβαρές κοινωνικές συνέπειες για τους εργαζομένους, τις οικογένειές τους και τις περιοχές στις οποίες ζουν. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο

⁹ Sustainable Process Industry through Resource and Energy Efficiency (Βιώσιμη βιομηχανική διαδικασία μέσω της αποδοτικότητας των πόρων και της ενέργειας).

Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) μπορεί να συγχρηματοδοτεί μέχρι το 60% του συνολικού κόστους των ενεργητικών μέτρων για την αγορά εργασίας που βοηθούν τους εργαζομένους να βρίσκουν νέες θέσεις εργασίας όταν πραγματοποιούνται μαζικές απολύσεις. Περίπου 5 000 εργαζόμενοι έχουν ήδη λάβει βοήθεια από το ΕΤΠ σε ολόκληρο τον τομέα βασικών μετάλλων, και τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν περαιτέρω βοήθεια από την ΕΕ στον τομέα αυτό.

Είναι σημαντικό να προσφέρεται συνδρομή στους εργαζομένους και τις τοπικές οικονομίες που πλήττονται σε περίπτωση μεγάλων μεταφορών των δραστηριοτήτων. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΕ έχει αναπτύξει μέσα για τη στήριξη της απασχολησιμότητας των εργαζομένων και τον μετριασμό των αρνητικών κοινωνικών συνεπειών της αναδιάρθρωσης. Το πλαίσιο ποιότητας της ΕΕ για την πρόβλεψη της αλλαγής και την αναδιάρθρωση¹⁰ μπορεί να συμβάλει στη συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων, των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους, των κοινωνικών εταίρων και των εθνικών και περιφερειακών αρχών προκειμένου να εξασφαλιστεί η δίκαιη και κοινωνικά υπεύθυνη διαχείριση των αλλαγών και των αναδιarrώσεων. Η Επιτροπή προτίθεται να προωθήσει τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων μέσω των αντίστοιχων ευρωπαϊκών επιτροπών κοινωνικού διαλόγου στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων, π.χ. χαρτογράφηση των αναγκών σε απασχόληση και προσόντα, μέτρα προώθησης της εσωτερικής και εξωτερικής κινητικότητας.

Η ενημέρωση και διαβούλευση των εργαζομένων σε επίπεδο εταιρειών και σε ευρωπαϊκό επίπεδο όταν διακυβεύονται διακρατικά ζητήματα είναι επίσης καθοριστικής σημασίας για την επίλυση προβλημάτων, τη διευθέτηση συγκρούσεων και την ανάπτυξη ορθών πρακτικών για την πρόβλεψη της αλλαγής και την κατάλληλη προετοιμασία και διαχείριση της αναδιάρθρωσης. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίον είναι σημαντικό για τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους φορείς να εφαρμόζουν και να χρησιμοποιούν πλήρως τα μέσα που παρέχει η ΕΕ¹¹ ώστε να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της χαλυβουργίας.

Η ΕΕ είναι επίσης έτοιμη να στηρίξει τις ευρύτερες προσπάθειες που καταβάλλουν τα κράτη μέλη για να εφαρμόσουν ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας οι οποίες έχουν σκοπό να εφοδιάσουν τους άνεργους με τις ικανότητες και τα προσόντα που χρειάζονται για να επιστρέψουν στην αγορά εργασίας. Το 2015, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για τη βελτίωση της στήριξης που παρέχεται στους μακροχρόνια άνεργους και για να καταστούν πιο αποτελεσματικές οι ενεργητικές πολιτικές στην αγορά εργασίας. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο έχει διαθέσει 27 δισεκατ. EUR για μέτρα στον τομέα της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της διά βίου μάθησης. Από το 2023, πάνω από 10 εκατομμύρια άνεργοι συμμετέχοντες αναμένεται να ωφεληθούν από το ΕΚΤ και 2,9 εκατομμύρια άτομα αναμένεται να αποκτήσουν προσόντα χάρη σε παρέμβαση του ΕΚΤ. Οι εργαζόμενοι που πλήττονται από αναδιάρθρωση είναι πιθανόν να δικαιούνται επαγγελματική κατάρτιση,

¹⁰ COM(2013) 882.

¹¹ Οδηγία 2009/38/ΕΚ για τη θέσπιση ευρωπαϊκού συμβουλίου εργαζομένων ή διαδικασίας σε επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους, οδηγία 2002/14/ΕΚ περί θεσπίσεως γενικού πλαισίου ενημερώσεως και διαβουλευσεως των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, οδηγία 2001/23/ΕΚ σχετικά με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων ή επιχειρήσεων, οδηγία 98/59/ΕΚ, της 20ής Ιουλίου 1998, σχετικά με τις ομαδικές απολύσεις.

αναπροσανατολισμό και αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, βάσει περιφερειακών και εθνικών επιχειρησιακών προγραμμάτων. Επιπλέον, οι επενδύσεις στις δεξιότητες είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων.

Μια σύγχρονη πολιτική ανταγωνισμού για μια ισχυρή ευρωπαϊκή χαλυβουργία

Η πολιτική ανταγωνισμού αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο για τη στήριξη της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας των παραγωγών χάλυβα της Ευρώπης. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να κάνουν την καλύτερη δυνατή χρήση του εκσυγχρονισμένου ενωσιακού πλαισίου κρατικών ενισχύσεων, προσαρμόζοντας τη στήριξη που παρέχουν στις δικές τους συνθήκες, προτεραιότητες και περιορισμούς, δεδομένου ότι τούτο είναι δυνατόν βάσει του νέου πλαισίου.

Προκειμένου να διασφαλιστούν διεθνώς ίσοι όροι ανταγωνισμού για τους Ευρωπαίους παραγωγούς, η Επιτροπή δραστηριοποιείται τόσο σε πολυμερές επίπεδο, στο πλαίσιο του ΟΟΣΑ και του ΠΟΕ, όσο και σε διμερές επίπεδο μέσω των συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών. Προωθεί την αύξηση της διαφάνειας για όλες τις επιδοτήσεις, ένα μηχανισμό διαβούλευσης και κανόνες σχετικά με την απαγόρευση απεριόριστων εγγυήσεων και ενισχύσεων για την αναδιάρθρωση μη βιώσιμων εταιρειών, των πλέον στρεβλωτικών ειδών επιδοτήσεων. Η στήριξη της προσέγγισης αυτής από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο είναι ζωτικής σημασίας.

Οι κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις αποφεύγουν τους αγώνες δρόμου για επιδοτήσεις στην εσωτερική αγορά και προωθούν την αμερόληπτη μεταχείριση των αποτελεσματικών παραγωγών που προβαίνουν σε αναδιάρθρωση με δικούς τους πόρους. Οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις έχουν εκσυγχρονισθεί πλήρως. Επιτρέπουν την παροχή στήριξης υπέρ της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των αποτελεσματικών και παραγωγικών παραγωγών χάλυβα. Τα κράτη μέλη πρέπει να κάνουν την καλύτερη δυνατή χρήση αυτού του νέου πλαισίου ώστε να στηρίζουν τη χαλυβουργία. Ειδικότερα:

- Θα μπορούσε να παρασχεθεί περισσότερη στήριξη στη διασυνοριακή βιομηχανική έρευνα ή σε τεχνολογικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ).
- Οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις για E&A&K επιτρέπουν τη χορήγηση δημόσιας στήριξης για να δημιουργηθούν κίνητρα προκειμένου οι μεγάλοι καταναλωτές ενέργειας να αναπτύξουν καινοτόμες λύσεις, όπως τεχνολογίες για τη δέσμευση και χρήση άνθρακα (CCU), και να καλύψουν την απόσταση που τους χωρίζει από εμπορικούς εταίρους όσον αφορά τις ιδιωτικές δαπάνες για επενδύσεις. Ένα μέρος της στήριξης αυτής δεν χρειάζεται να κοινοποιείται στην Επιτροπή. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να βοηθήσει τις εθνικές αρχές να εντοπίσουν γρήγορα τέτοια μέτρα στήριξης.
- Όσον αφορά το ενεργειακό κόστος που αντιμετωπίζουν οι ενεργειοβόρες βιομηχανίες, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να αντισταθμίζουν το έμμεσο κόστος χρηματοδότησης των καθεστώτων στήριξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Οι κατευθυντήριες γραμμές για το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ΣΕΔΕ) παρέχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να αντισταθμίζουν τις αυξήσεις του κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας που αντιμετωπίζουν ορισμένες ενεργειοβόρες βιομηχανίες λόγω των

κανόνων του ΣΕΔΕ για τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας (έμμεσο κόστος ΣΕΔΕ) υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Η πρόταση της Επιτροπής για μεταρρύθμιση του ΣΕΔΕ ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να κάνουν χρήση της δυνατότητας αυτής. Μετά από αίτημα μεμονωμένων επιχειρήσεων, η Επιτροπή είναι επίσης έτοιμη να παράσχει γρήγορα πρόσθετη καθοδήγηση για την αξιολόγηση των μακροπρόθεσμων συμβάσεων προμήθειας ενέργειας από την άποψη του ανταγωνισμού.

Γ. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΣΕ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Πιο ανταγωνιστικές τιμές ενέργειας στα κράτη μέλη της ΕΕ

Η ένταση των προσπαθειών για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και οι ανταγωνιστικές τιμές ενέργειας αποτελούν παράγοντες καθοριστικής σημασίας για ανταγωνιστικές και βιώσιμες ενεργειοβόρες βιομηχανίες.

Δεδομένης της πρόσφατης πτώσης των τιμών ενέργειας, το κόστος της ενέργειας θα πρέπει πλέον να καταστεί λιγότερο σημαντικό μέρος του κόστους παραγωγής. Οι τιμές χονδρικής της ενέργειας, η προσεγγιστική τιμή της ενέργειας που καταβάλλουν οι ενεργειοβόρες βιομηχανίες, βρίσκονται σήμερα σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, συγκρίσιμα με τα χαμηλότερα επίπεδα που καταγράφηκαν την τελευταία δεκαετία ή μετά την έναρξη της οικονομικής κρίσης¹². Ωστόσο, εξακολουθούν να ποικίλλουν ανά την Ευρώπη, συχνά λόγω των φόρων και τελών που επιβάλλονται από τα κράτη μέλη. Εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές στις τιμές της ενέργειας σε σχέση με τους εμπορικούς εταίρους, αλλά έχουν εξελιχθεί θετικά κατά τους τελευταίους μήνες, ιδίως σε σχέση με τις ΗΠΑ. Έχει σημειωθεί σύγκλιση στις διεθνείς ενεργειακές τιμές και οι διαφορές των τιμών φαίνεται να έχουν επιστρέψει στα προ της κρίσης επίπεδα¹³.

Ωστόσο, οι τιμές της ενέργειας είναι πολύ ασταθείς και μπορεί να αυξηθούν εκ νέου. Για να περιορίσει την άνοδό τους, η Ευρώπη πρέπει να περιορίσει την κατανάλωση ενέργειας, μεταξύ άλλων με την ενθάρρυνση της ενεργειακής απόδοσης της βιομηχανίας της, και να

¹² Η τιμή του φυσικού αερίου είναι πλέον η χαμηλότερη τα τελευταία έξι χρόνια (13 EUR/MWh). Οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας υποχωρούν διαρκώς από τα ανώτατα επίπεδα του 2012 (66 EUR/MWh). Βρίσκονται πλέον στα κατώτερα επίπεδα δωδεκαετίας (30 EUR/MWh). Οι τιμές του άνθρακα, παράγοντας σημαντικός για τη χαλυβουργία, έχουν επίσης μειωθεί σημαντικά κατά τα τελευταία έτη και, στις αρχές του 2016, βρίσκονται σε λιγότερο από το ήμισυ των προ πενταετίας τιμών. Τέλος, οι τιμές του πετρελαίου υποχώρησαν πρόσφατα στο κατώτατο επίπεδο των τελευταίων 12 ετών.

¹³ Η τιμή του φυσικού αερίου στην ΕΕ είναι πλέον δύο φορές (2,1 την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2016), όχι τέσσερις φορές υψηλότερη απ' ότι στις ΗΠΑ, όπως ήταν το 2012. Οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ είναι σήμερα περίπου κατά 60-70% υψηλότερες σε σύγκριση με εκείνες των ΗΠΑ, αντί για διπλάσιες που ήταν το 2012. Όσον αφορά την Ιαπωνία, οι τιμές του φυσικού αερίου είναι ελαφρώς υψηλότερες από τις τιμές στην ΕΕ (1,1 το 2016), ενώ οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας είναι 1,8 φορές υψηλότερες από τις τιμές στην ΕΕ.

προωθήσει ανταγωνιστικές τιμές ενέργειας αξιοποιώντας το δυναμικό της ενιαίας αγοράς και της περιφερειακής συνεργασίας. Για να στηρίξει τους στόχους αυτούς, η Επιτροπή θα προτείνει σύντομα διάφορες πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της Ενεργειακής Ένωσης, π.χ. προτάσεις σχετικά με τον σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τη διακυβέρνηση, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Η έκθεση για τις τιμές και το κόστος της ενέργειας, την οποία η Επιτροπή προτίθεται να υποβάλει το καλοκαίρι του 2016, θα αξιολογήσει επίσης την προβλεψιμότητα των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας κατά την περίοδο των επενδύσεων σημαντικών κεφαλαίων σε τεχνολογίες για την αποδοτικότητα από άποψη κατανάλωσης ενέργειας και εκπομπών CO₂ από ενεργειοβόρους κλάδους και θα συμβάλει στην αύξηση της διαφάνειας και της κατανόησης σχετικά με το κόστος της ενέργειας. Διάφορες ευκαιρίες χρηματοδότησης από την ΕΕ, όπως το ΕΤΣΕ και τα ΕΔΕΤ, στηρίζουν την ενεργειακή απόδοση. Για παράδειγμα, τα ΕΔΕΤ θα στηρίζουν την ενεργειακή αποδοτικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ, τις φιλικές προς το περιβάλλον διεργασίες παραγωγής και την αποδοτική χρήση των πόρων με τη διάθεση 5,7 δισεκατ. EUR για την περίοδο 2014-2020.

Αναθεώρηση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών

Η καινοτομία μπορεί να βοηθήσει τον τομέα του χάλυβα να παραμείνει ανταγωνιστικός και να προσαρμοστεί στις νέες πραγματικότητες της κλιματικής αλλαγής.

Το χαμηλότερο κόστος του άνθρακα λόγω λιγότερο φιλόδοξων πολιτικών για το κλίμα παρέχει ακόμα σε ορισμένους παραγωγούς τρίτων χωρών αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των Ευρωπαίων ανταγωνιστών τους. Η συμφωνία του Παρισιού έχει αλλάξει τα δεδομένα στο θέμα αυτό και στέλνει ένα σαφές μήνυμα προς τους επενδυτές, τις επιχειρήσεις και τους υπεύθυνους για τη χάραξη πολιτικής ότι η παγκόσμια μετάβαση προς την καθαρή ενέργεια δεν αποτελεί παροδικό φαινόμενο, ενώ ο κίνδυνος ανταγωνιστικών μειονεκτημάτων παραμένει. Για τον λόγο αυτόν, στην πρόταση για την αναθεώρηση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών¹⁴, η Επιτροπή προτείνει την κατανομή των δωρεάν δικαιωμάτων κατά τρόπον ώστε οι ενεργειοβόρες βιομηχανίες, συμπεριλαμβανομένου του τομέα της χαλυβουργίας, να λαμβάνουν το κατάλληλο επίπεδο στήριξης και να συνεχίσουν να ανταμείβονται οι βιομηχανίες με τις καλύτερες επιδόσεις. Η στρατηγική απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να διατηρήσει το καθεστώς της δωρεάν κατανομής μετά το 2020 και οι προτεινόμενες διατάξεις για τη διαρροή άνθρακα επιτυγχάνουν τη σωστή ισορροπία κατά την παρούσα χρονική στιγμή. Η πρόταση τελεί υπό διαπραγμάτευση στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας και η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να προχωρήσουν όσο το δυνατόν ταχύτερα στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας για την έγκριση του αναθεωρημένου συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών. Θα παρέχει συμπληρωματικές πληροφορίες εφόσον χρειάζεται.

Για τη στήριξη των επενδύσεων στην καινοτομία, π.χ. δέσμευση του άνθρακα και χρήση τεχνολογικών έργων για τη δέσμευση και χρήση άνθρακα (CCU), προτείνεται να δεσμευθούν από το 2021 περίπου 400 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής προς τον σκοπό αυτό. Επιπλέον, θα προβλεφθούν άλλα 50 εκατομμύρια μη κατανεμηθέντων δικαιωμάτων

¹⁴ COM (2015) 337.

εκπομπών της περιόδου 2013-2020 (τα οποία σε άλλη περίπτωση θα εγγράφονταν στο αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς) ώστε το Ταμείο Καινοτομίας να αρχίσει να λειτουργεί πριν από το 2021, καθώς και για τη χρηματοδότηση σχεδίων που στηρίζουν την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών αιχμής στη βιομηχανία.

«Κλείσιμο του κύκλου»: η κυκλική οικονομία

Η ανακύκλωση πρώτων υλών αναμένεται να μειώσει το κόστος παραγωγής και τις επιπτώσεις στο περιβάλλον. Θα διανοίξει νέους τομείς επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη προϊόντων και θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας.

Τα απορρίμματα χάλυβα (σκραπ) χρησιμοποιούνται σήμερα από το ήμισυ σχεδόν της πρωτογενούς παραγωγής χάλυβα στην ΕΕ, γεγονός που καθιστά την ΕΕ πρωτοπόρο παγκοσμίως στην ανακύκλωση χάλυβα. Η παραγωγή από σκραπ καθιστά τους παραγωγούς πιο ανεξάρτητους από τις εισαγωγές πρώτων υλών. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος του κόστους παραγωγής ανακυκλωμένου χάλυβα είναι το κόστος που καταβάλλουν οι παραγωγοί για τα σιδηρούχα απορρίμματα, η βελτίωση της αγοράς της ΕΕ για τα απορρίμματα μετάλλων καθιστά την εν λόγω παραγωγή περισσότερο ανταγωνιστική. Από τη θέσπισή τους το 2011, τα κριτήρια αποχαρκτηρισμού των αποβλήτων για τα απορρίμματα σιδήρου και χάλυβα έχουν συμβάλει στην τόνωση της ζήτησης για ανακυκλωμένο χάλυβα.

Με τη δέσμη μέτρων για την κυκλική οικονομία, η Επιτροπή πρότεινε να αυξηθούν τα ποσοστά ανακύκλωσης αποβλήτων και τα συστήματα διαλογής των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων και να βελτιωθεί η λειτουργία των καθεστώτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού. Θα εκπονήσει στοχευμένες κατευθυντήριες γραμμές για χρήση σε εργοτάξια κατεδάφισης και για τη διευκόλυνση της μεταφοράς αποβλήτων μεταξύ κρατών μελών. Τα μέτρα αυτά αναμένεται να έχουν ως αποτέλεσμα αποδοτικότερες αλυσίδες εφοδιασμού και να συμβάλουν τη δημιουργία μιας πραγματικής ενιαίας αγοράς για τις δευτερογενείς πρώτες ύλες.

Επιπλέον, η δέσμη μέτρων για την κυκλική οικονομία περιλαμβάνει διάφορα μέτρα με στόχο την παροχή κινήτρων για καινοτόμες βιομηχανικές διεργασίες. Για παράδειγμα, μέσω της βιομηχανικής συμβίωσης, τα απόβλητα ή τα υποπροϊόντα μιας βιομηχανίας μπορούν να δίνονται ως πρώτη ύλη σε κάποια άλλη και με τον τρόπο αυτόν να δημιουργούνται νέες ευκαιρίες στην αγορά. Προωθώντας τις διεργασίες αυτές, η δέσμη μέτρων θα συμβάλει στην αύξηση της υλικής και ενεργειακής απόδοσης των βιομηχανικών διεργασιών και θα αυξήσει την ανταγωνιστικότητα ως προς το κόστος διευκολύνοντας την αξιοποίηση υποπροϊόντων όπως η σκωρία χάλυβα αντί να επιβάλει ένα επαχθές κόστος διάθεσης αποβλήτων. Ένα ακόμη παράδειγμα είναι η χρήση του περιεχομένου απερίων υψικαμίνου μέσω δέσμευσης και χρήσης άνθρακα.

Αλλά η ΕΕ λαμβάνει επίσης σημαντικά μέτρα για να αυξήσει τη διαφάνεια στις διεθνείς αγορές πρώτων υλών και σε συναφείς αγορές παραγώγων, ιδίως στις αγορές κρίσιμων πρώτων υλών με υψηλό κίνδυνο ανεπαρκούς προσφοράς.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ευρωπαϊκή χαλυβουργία αντιμετωπίζει μια σειρά από σημαντικές προκλήσεις ως αποτέλεσμα της παγκόσμιας πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας, της θεαματικής

αύξησης των παγκόσμιων εξαγωγών και ενός άνευ προηγουμένου κύματος αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Η Επιτροπή έχει επίγνωση των προκλήσεων και αναλαμβάνει ταχεία και αποφασιστική δράση σε διάφορους τομείς πολιτικής. Παρόλο που ο ίδιος ο κλάδος έχει την ευθύνη της προσαρμογής και της καινοτομίας, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις εν λόγω προκλήσεις με βιώσιμο τρόπο, η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της μπορούν να συμβάλουν σε αυτές τις προσπάθειες μέσω της προστασίας του ανταγωνισμού επί ίσοις όροις, της προώθησης των επενδύσεων και της δημιουργίας ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Η συμμετοχή και η τακτική διαβούλευση με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, κατά τρόπο δομημένο, μεταξύ άλλων και σε τοπικό επίπεδο, έχει ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο αυτό.

Η Επιτροπή έχει αναλάβει αποφασιστική δράση για την καταπολέμηση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών που είναι αποτέλεσμα της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας σε παγκόσμιο επίπεδο. Εκτός από το άνευ προηγουμένου επίπεδο των ισχυόντων μέτρων εμπορικής άμυνας, θα διερευνήσει πρόσθετες δυνατότητες θέσπισης τέτοιων μέτρων. Οι συννομοθέτες θα πρέπει να εγκρίνουν επείγοντως την πρόταση της Επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων εμπορικής άμυνας. Θα προταθούν πρόσθετες μεταρρυθμίσεις προκειμένου να αυξηθεί περαιτέρω η αποτελεσματικότητα των μέσων αυτών. Η Επιτροπή προτίθεται να θεσπίσει ένα σύστημα προηγούμενης επιτήρησης για τα προϊόντα χάλυβα. Ωστόσο, αυτές οι περαιτέρω προσπάθειες θα στεφθούν με επιτυχία μόνο με την υποστήριξη και τη δράση των κρατών μελών, των άλλων θεσμικών οργάνων και του ίδιου του κλάδου.

Οι μακροπρόθεσμες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τομέας της χαλυβουργίας δεν θα εκλείψουν. Ένα φάσμα επενδυτικών μέσων και εστιασμένων πολιτικών σε τομείς όπως το εμπόριο, η καινοτομία, ο ανταγωνισμός και η Ενεργειακή Ένωση θα βοηθήσει τη χαλυβουργία να είναι ανταγωνιστική χάρη στην καινοτομία, τον εκσυγχρονισμό και τη μεταρρύθμιση. Θα πρέπει να γίνει βέλτιστη και ταχεία χρήση όλων αυτών των μέσων που παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τέλος, ο εκσυγχρονισμός της χαλυβουργίας σημαίνει επίσης επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό. Πολλά από τα εργαλεία στον τομέα αυτόν βρίσκονται μεν στα χέρια των κρατών μελών, αλλά η Ένωση θα παρέχει σημαντική χρηματοδοτική και άλλη στήριξη, μεταξύ άλλων μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση και, εάν καταστούν αναγκαίες ταχείες μειώσεις εργατικού δυναμικού, μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, το οποίο στηρίζει τον επαγγελματικό αναπροσανατολισμό των απολυμένων εργαζομένων. Με το Θεματολόγιο για Νέες Δεξιότητες που πρόκειται να προτείνει η Επιτροπή, θα επιδιώξει να δημιουργήσει κοινή δέσμευση για επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό και τις δεξιότητές του, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τους κοινωνικούς εταίρους.

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα η βιομηχανία χάλυβα είναι μεν σημαντικές, αλλά δεν είναι ανυπέρβλητες εφόσον συνεργαστούν όλοι οι φορείς με πνεύμα ειλικρινούς συνεργασίας. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση της χαλυβουργίας, είναι έτοιμη να αναλάβει περαιτέρω δράση, αναλόγως των αναγκών, και καλεί τα κράτη μέλη να στηρίζουν τις κοινές ευρωπαϊκές προσπάθειες και πρωτοβουλίες με μεγαλύτερη συναίσθηση του επείγοντος χαρακτήρα τους. Δεν έχουμε χρόνο για χάσιμο εάν θέλουμε να εξασφαλίσουμε βιώσιμη απασχόληση και ανάπτυξη στην Ευρώπη.